

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра міжнародних економічних відносин

06-12-125

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання курсової роботи із навчальної дисципліни
«Економіка зарубіжних країн» для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною
програмою «Міжнародний бізнес» спеціальності
292 «Міжнародні економічні відносини»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІЕМ
Протокол № 4 від 08.04.2020 р.

Рівне – 2020

Методичні вказівки до виконання курсової роботи із навчальної дисципліни «Економіка зарубіжних країн» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Лось З. В. – Рівне : НУВГП, 2020. – 28 с.

Укладач: Лось З. В., доцент кафедри міжнародних економічних відносин, кандидат економічних наук.

Відповідальний за випуск: Сазонець О. М., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин.

Керівник групи забезпечення спеціальності: Сазонець О. М., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Мета та завдання курсової роботи	5
3. Основні етапи підготовки та структура курсової роботи...7	
4. Вимоги до оформлення курсової роботи	12
5. Вимоги до підготовки презентації для захисту курсової роботи.....	16
6. Тематика курсових робіт.....	17
7. Критерії оцінювання курсових робіт.....	20
8. Рекомендована література.....	22
9. Додатки.....	25

© Лось З. В., 2020

© НУВГП, 2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Під впливом процесу глобалізації міжнародна економічна діяльність України набуває все більш різноманітного характеру, поширюючись на все нові економічні сфери й регіони. Водночас перед нашою державою постають певні проблеми, що пов'язані зі ще недостатнім досвідом функціонування в ринкових умовах, труднощами завоювання місць на світових ринках, а також часто недостатнім знанням наших зовнішньоторговельних партнерів, недооцінкою наших можливостей у ділових стосунках з ними.

Вирішення цих проблем значною мірою залежить від ретельного вивчення закономірностей розвитку світової економіки не тільки в глобальному вимірі, але й на рівні регіонів і окремих країн. Вітчизняні політики, урядовці й бізнесмени, чия діяльність пов'язана з міжнародними стосунками, повинні добре бути обізнаними з потенціалом країни-партнера, особливостями динаміки її розвитку, умовами ведення бізнесу, стратегічною політикою її уряду. Кожна солідна вітчизняна фірма, кожен урядовий заклад, що здійснює зовнішньоекономічну діяльність, повинні мати в своєму складі фахівців-економістів, які глибоко розуміються в цих питаннях. Цілям підготовки таких економістів слугує курс «Економіка зарубіжних країн».

Основною метою вивчення дисципліни «Економіка зарубіжних країн» є набуття студентами комплексних знань про найважливіші теоретичні та практичні аспекти розвитку і взаємодії держав світу, а також формування специфічних умінь комплексного аналізу моделей економічного розвитку різних зарубіжних країн.

Студент повинен знати:

- загальні економічні основи сучасної цивілізації;
- регіональні особливості економічного розвитку держав;
- основні закономірності та напрямки розвитку ринкової світової економіки на макро- та мікроекономічному рівнях;
- інтереси та потреби України у стосунках з іншими країнами світу;

- фактори та джерела економічного зростання зарубіжних країн.

Вивчення дисципліни передбачає розв'язання таких завдань:

- ✓ розуміння змісту міжнародних економічних відносин і процесу розвитку світового господарства, а також комплексу понять та показників, які характеризують його розвиток.

- ✓ вивчення типів державної політики й моделей розвитку країн-лідерів.

- ✓ роз'яснення галузевої структури економіки, економічного потенціалу, особливостей економічного устрою країн;

- ✓ вивчення міжнародної спеціалізації та зовнішньоекономічної діяльності країн світу;

- ✓ визначення та характеристика чинних та потенційних важливих торгівельно-економічних партнерів України;

- ✓ формування ставлення до сучасних глобалізаційних процесів і діяльності провідних міжнародних економічних організацій та об'єднань світу;

- ✓ використання у практичній фаховій діяльності знань та умінь, набутих в процесі вивчення дисципліни, у відповідності до особливостей сучасного стану економік зарубіжних країн.

Після вивчення дисципліни студент повинен вміти:

- ✓ аналізувати тенденції розвитку економіки окремих країн;

- ✓ орієнтуватися в багатоманітних регіональних особливостях світового ринку;

- ✓ відслідковувати зміни в розвитку інтеграційних процесів і на такій основі визначати нові тенденції та місце країни в них;

- ✓ розробляти і здійснювати комплексні заходи щодо інтегрування України у світовий економічний простір;

- ✓ оцінювати корінні проблеми світогосподарських зв'язків на рівні теорії та практики;

- ✓ застосовувати знання і навички, одержані при вивченні курсу для аналізу вирішення завдань при проходженні

спеціальних дисциплін, а також в подальшій трудовій діяльності.

Місце навчальної дисципліни «Економіка зарубіжних країн» у структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми підготовки фахівця за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» визначається входженням даної навчальної дисципліни до комплексу підготовки фахівців у сфері міжнародних економічних відносин і пов'язаністю з такими навчальними дисциплінами, як: «Макроекономіка», «Вступ до спеціальності», «Міжнародна інтеграція».

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота є самостійним навчально-науковим дослідженням студента, що сприяє закріпленню, поглибленню, узагальненню, використанню знань, набутих студентом на лекціях і семінарських заняттях, у процесі самостійної роботи з вивчення навчальної дисципліни «Економіка зарубіжних країн».

Мета курсової роботи полягає у систематизації, закріпленні та розширенні теоретичних знань, ознайомленні з методами, що напрацьовані іншими дослідниками в певній галузі, а також у науковому обґрунтуванні результатів власних досліджень. Виявленні самостійної точки зору у студентів щодо оптимізації формування ефективної позиції країни в системі світогосподарських зв'язків, оптимізації конкурентних переваг національної економіки.

Курсова робота допомагає студентові системно показати теоретичні знання з вивченої дисципліни, оволодіти первинними навичками дослідної роботи, збирати, аналізувати та творчо осмислювати дані, формулювати висновки, пропозиції та рекомендації з предмету дослідження. Виконання курсової роботи засвідчує готовність студента до написання дипломної чи магістерської роботи, сприяє поглибленому засвоєнню лекційного курсу й отриманню навичок у галузі вирішення практичних завдань. Усе це вимагає від студента не лише знань загальної та спеціальної літератури з теми, але й умінь проводити економіко-математичні й інші дослідження,

пов'язувати питання теорії з практикою, робити узагальнення, формулювати висновки та пропозиції з поліпшення ефективності функціонування фінансової системи.

Завдання курсової роботи – глибоке вивчення теоретичних основ дослідження обраної теми в сучасному стані її актуальності, ознайомлення із застосуванням сучасних підходів для дослідження обраних предмету та об'єкту, вивчення, збір, систематизація та обробка інформації з обраної проблематики, вироблення вміння формулювати пропозиції, спрямовані на підвищення ефективності національної економіки

У курсовій роботі студент має показати:

- знання і правильне розуміння закономірностей, що складаються у фінансовій сфері;
- уміння працювати з інформаційними джерелами, користуватись законодавчим та інструктивним матеріалом, викладати свою точку зору на проблемні питання та робити обґрунтовані висновки щодо поліпшення функціонування моделі економічного розвитку обраної країни;
- здатність використовувати здобуті теоретичні знання у процесі аналізу та узагальнення цифрового матеріалу, застосовувати сучасну методiku дослідження з використанням таблиць, графіків, схем, діаграм та інших графічних рисунків.

У курсовій роботі студент повинен глибоко і всебічно розкрити зміст вибраної теми, показати розуміння функціонування національної моделі економічного розвитку обраної країни. Особливу увагу слід приділити дискусійним питанням теорії та практики світогосподарських зв'язків. Якщо в економічній літературі відсутня єдина точка зору з питань, що досліджуються, слід навести думки кількох авторів, дати їх критичну оцінку та висловити свої міркування з даних питань. Це допоможе більш глибокому засвоєнню матеріалу.

Курсова робота з дисципліни «Економіка зарубіжних країн» є:

- роботою науково-дослідного характеру;
- роботою з аналізу конкретної реальної ситуації.

3. ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТА СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Раціональніше організувати виконання курсової роботи, правильно розподілити та спланувати його, ґрунтовно та своєчасно розробити вибрану тему допоможуть наступні етапи виконання курсової роботи:

- 1) вибір теми;
- 2) пошук, підбір та вивчення літератури з обраної тематики;
- 3) з'ясування об'єкта, предмета; вияснення мети та завдань дослідження;
- 4) складання попереднього плану;
- 5) консультація з викладачем-керівником й уточнення плану курсової роботи;
- 6) написання та оформлення тексту курсової роботи згідно з її структурою;
- 7) формулювання висновків і рекомендацій
- 8) оформлення списку використаних джерел і додатків
- 9) усунення зауважень, врахування рекомендацій викладача-керівника;
- 10) передання завершеної курсової роботи на кафедру;
- 11) доопрацювання роботи згідно із зауваженнями керівника;
- 12) захист курсової роботи та її презентація у PowerPoint.

Тематика рекомендованих тем курсових робіт подана в даних методичних вказівках. Студент може також сформулювати та запропонувати тему курсової роботи самостійно, обґрунтувавши її доцільність та узгодивши з викладачем.

У межах групи одну тему може писати лише один студент.

Вибравши тему, студент має чітко визначити мету курсової роботи, підібрати відповідну наукову літературу, ознайомитися із зарубіжною літературою з досліджуваної проблеми та нормативно-інструктивними матеріалами. Літературні джерела студент підбирає самостійно. Роботу з літературою потрібно

починати зі складання повного списку книг, статей, законів та нормативних документів.

Слід мати на увазі, що всі питання плану повинні являти собою єдине ціле, систему, у якій кожний наступний пункт є розвитком і доповненням попереднього. Формування питань плану не повинне дублювати назву роботи.

Для складання бібліографії, підбору необхідних літературних джерел слід використовувати систематичний та предметний (тематичний) каталоги бібліотек, а також огляд змісту економічних журналів та тижневиків, що друкуються в останніх числах часописів за декілька попередніх років. Дозволяється використовувати необхідні матеріали з Інтернету, але з обов'язковим посиланням на адресу сайта. Список літературних джерел має складати не менше 20 назв, серед них обов'язково потрібно вказати нормативну базу, а також опрацьовані статті в періодичних видання останніх років щодо теми дослідження.

Необхідну статистичну інформацію можна знайти в спеціальних виданнях статистики України або обраної для дослідження країни, Міністерства економіки, Міністерства фінансів, а також на офіційних сайтах органів державної законодавчої та виконавчої влади, міжнародних організацій: ООН (Statistical Yearbook), Світовий Банк (World Development Indicators, World Bank Atlas), СОТ (WTO, Annual Report), Міжнародна організація з питань міграції (МОМ); ОЕСР (Main economic indicators), регіональних інтеграційних угруповань.

При вивченні літературних джерел рекомендується вести робочі записи у вигляді тез, конспектів, що полегшує систематизацію й узагальнення матеріалів відповідно до плану курсової роботи.

На основі вивчення спеціальної літератури, нормативних документів студент складає розгорнутий план курсової роботи (можливо, у кількох варіантах), який погоджує з викладачем-керівником курсової роботи.

При з'ясуванні об'єкта, предмета та мети дослідження необхідно зважати на те, що між ними та темою курсової роботи є системно-логічні зв'язки.

Об'єктом дослідження є вся сукупність відношень різних аспектів теорії та практики науки, що слугує джерелом необхідної інформації.

Предмет дослідження – це лише ті суттєві зв'язки та відношення, що підлягають безпосередньому вивченню в даній роботі, є основними, визначальними для конкретного дослідження. Таким чином, предмет дослідження є вузьким, ніж об'єкт.

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також із його кінцевим результатом і шляхами досягнення. Доречно визначити мету курсової роботи як основне, універсальне наукове завдання, стратегічну ціль, вирішенню якої підпорядкована робота загалом та усі її структурні частини. За природою цього визначення, мета дослідження може бути лише одна – своєрідна універсальна мегаціль, якій підпорядковані всі інші мотиваційні установки (завдання дослідження).

Поставлена мета дослідження дозволяє визначити завдання дослідження, під якими варто розуміти локальніші, чіткіші, дрібніші питання (проблеми), на які треба дати відповідь в окремих розділах курсової роботи чи навіть частинах цих розділів.

Після ознайомлення з літературою за обраною темою курсової роботи студент складає план роботи. Правильний та логічний план – це запорука успіху розкриття теми. Процес уточнення плану складний і може тривати протягом усієї роботи над дослідженням. План охоплює вступ, 2–3 взаємопов'язані та логічно побудовані питання, що дозволяють розкрити тему, висновки, список використаних літературних джерел. Він повинен відображати основну ідею роботи, розкривати її зміст і характер, у ньому повинні бути виокремлені найбільш актуальні питання теми. Приклад плану курсової роботи наведено в додатку А.

Вдалий план курсової роботи має відповідати кільком універсальним вимогам:

– назви кожного розділу однакові за важливістю, а самі розділи – приблизно однакові за обсягом;

- план має охоплювати весь матеріал, що відноситься до теми, але не містити нічого зайвого;
- назви та зміст окремих розділів не повинні «накладатися»;
- жоден із пунктів плану не може повторювати назви роботи.

Самостійно складений студентом план обговорюється з науковим керівником, у разі необхідності коригується та затверджується.

Після узгодження та затвердження плану студент приступає до написання курсової роботи. Під час написання роботи план може уточнюватись. Уточнення обов'язково погоджується з викладачем.

Типова структура курсової роботи:

- зміст
- вступ
- основна частина
- висновки
- список використаної літератури та інформаційних джерел.

У *вступі* необхідно обґрунтувати актуальність обраної теми, її значущість, визначити мету і завдання курсової роботи, вказати методи дослідження, що використовувались під час написання курсової роботи, а також дати коротку характеристику структури роботи. Якщо аналізується практичний матеріал, то слід зазначити об'єкт дослідження.

В основній частині належить викласти основні теоретичні та методичні положення роботи згідно з планом. **Обов'язковим для розкриття теми курсової роботи є залучення цифрових даних.** У ході дослідження необхідно проаналізувати статистичні дані щодо вибраної теми в цілому по країні. Джерелом яких є статистичні щорічники, дані офіційних сайтів, звітні дані по конкретній країні.

Цифровий матеріал має бути представлений у вигляді таблиць і рисунків (схем, діаграм, графіків), які повинні бути логічним продовженням викладених теоретичних положень. На

кожну таблицю та рисунок потрібно давати посилання на джерело інформації, супроводжувати їх аналізом змісту та висновками. Усі наведені в тексті цитати також потрібно супроводжувати посиланнями на відповідні джерела.

Бажано зробити порівняльний аналіз із досліджуваної тематики (якщо це можливо) відносно зарубіжних країн.

У переважній більшості тем основна частина повинна містити три розділи:

1. Теоретичні аспекти проблеми (відповідно до обраної теми).

2. Аналіз фактичного стану досліджуваної проблеми (відповідно до обраної теми роботи).

3. Основні шляхи вирішення досліджуваної проблеми (пропозиції автора курсової роботи щодо досягнення її основної мети).

Назви розділів повинні бути узгоджені з темою курсової роботи.

У теоретичній частині курсової роботи розкривається сутність розглянутої економічної категорії (об'єкта дослідження). Необхідно вивчити нормативну базу, суб'єктів господарювання. У першому розділі розкриваються основні поняття, підходи до трактування основних категорій, вирішення даної проблеми дослідження. Варто показати власну позицію студента в оцінці проблеми і можливості її розв'язання. Необхідно робити посилання на літературні джерела, які використовуються, і точки зору авторів, що цитуються. Теоретичну частину роботи бажано ілюструвати рисунками, схемами, діаграмами й іншими наочними матеріалами.

При написанні аналітичного другого розділу необхідно використовувати сучасну і достовірну економічну, фінансову і статистичну інформацію, що характеризує стан розглянутих питань.

Числовий матеріал варто наводити по ходу викладу окремих питань теми, погоджуючи його з відповідними теоретичними положеннями. Таблиці, що приводяться наприкінці роботи без висновків і не пов'язані з темою, не

можуть розцінюватися як ілюстративний матеріал. Даний розділ повинен базуватися на аналізі статистичних матеріалів конкретної країни.

У рекомендаційній частині (третьому розділі) студентам необхідно розглянути основні шляхи розв'язання даної економічної проблеми, показати уміння вибрати й обґрунтувати найбільш ефективний з них. При цьому знайдений шлях варто співвіднести з відповідною практикою і врахувати світовий досвід у даній галузі.

Висновки курсової роботи повинні впливати з проведеного дослідження і мати зв'язок з його результатами. У висновках курсової роботи підбивають підсумки з усіх висвітлених питань, визначаються шляхи і напрями вирішення проблемних аспектів теми. Рекомендації можуть бути розроблені студентом як самостійно на підставі практичного досвіду, так і через узагальнення пропозицій, що містяться у літературних джерелах. Висновки подаються у вигляді окремих лаконічних положень і методичних рекомендацій без зайвої аргументації (система аргументів має бути використана та повністю задіяна при викладі змісту в основній аналітично-дослідницькій і описовій частині роботи, тобто у розділах, що передують висновкам). Дуже важливо, щоб висновки відповідали поставленим завданням дослідження. У висновках необхідно зазначати не лише те позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, а й недоліки та проблеми практичного характеру, конкретні рекомендації щодо їх усунення. Висновками не може бути стислий виклад чи переповідання змісту попередніх розділів. Рекомендований обсяг висновків – 2–3 сторінки.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота виконується на аркушах білого паперу. Текст роботи слід писати тільки на одній сторінці стандартного аркуша (А 4) та розміщувати таким чином, щоб залишалися поля: з лівого боку – 20 мм, правого – 10 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20 мм. Шрифт – 14, Times New Roman, інтервал між рядками – 1,5.

Обсяг текстової частини роботи має бути в межах 30-40 сторінок стандартного формату А4 (без урахування додатків), при цьому: вступ – 1-2 с., висновки 2-3 с. Основна частина (27-35 с.), як правило, поділяється на три розділи.

Номери сторінок проставляються у верхньому правому кутку. Титульна сторінка вважається першою, номер на ній не ставиться. Зразок титульної сторінки курсової роботи наведений у додатку Б.

Зміст роботи викладають на другій сторінці. У ньому послідовно записують найменування питання плану (ліворуч), а праворуч визначають номер сторінки, з якої воно починається. Вступ, висновки, список літератури, додатки у плані нумерацію мають.

Додатки слід позначати послідовно посередині сторінки великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Б. Наприклад: Додаток А, Додаток Б і т. д. Кожен додаток повинен мати тематичний заголовок.

Кожен із розділів, а також список літератури починаються з нової сторінки, параграфи в межах розділу не починають писати з нового аркуша. Заголовки структурних частин курсової роботи – «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» – подають великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів подають з абзацного відступу маленькими літерами, крім першої великої. Зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не нумерують. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ». Після номера крапку не ставлять. Потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Під час написання курсової роботи студент має робити посилання на використані літературні джерела. Посилання робляться тоді, коли в тексті використовують цитати чи вислови, передається своїми словами думка того чи іншого

автора, наводяться цифри та факти, використовуються таблиці або ілюстрації з певного джерела тощо. Вони дають необхідну інформацію щодо процитованого матеріалу, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, а також дають змогу відшукати документи та перевірити їх достовірність.

Посилання в тексті курсової роботи роблять згідно їх переліку у квадратних дужках, наприклад [4, с. 375], де перша цифра – номер джерела у списку використаних джерел, друга – сторінка, з якої взята цитата. Якщо посилання робиться лише на джерело (без використання цитати), то у квадратних дужках вказується лише одна цифра, що відображає порядковий номер джерела у списку використаних джерел, наприклад [7].

Наприклад: Текст «...у більшості розвинених країн практичне застосування «стратегій активізму» надало позитивні результати переважно у періоди помірному розвитку» [4, с. 53].

Посилання на джерела цитат, фактичних і статистичних даних, точки зору авторів потрібні для того, щоб можна було перевірити їх достовірність. Якщо в курсовій роботі відсутні посилання на джерела, то вважається, що воно написано на базі одного джерела. Така робота *не зраховується*.

Джерела можна розміщувати в списку в порядку появи посилань у тексті, або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Список використаних джерел варто оформлювати згідно вимог ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічний запис, бібліографічний опис».

Робота переплітається або має бути зброшурована у наступній послідовності:

- титульна сторінка;
- завдання роботи;
- зміст;
- вступ;
- розділи та параграфи;
- висновки;
- список використаних літературних джерел;
- додатки.

Оформлення таблиць, рисунків, цитат

Цифровий матеріал, як правило, оформляють у вигляді таблиць, взірць оформлення яких наведено у додатку В.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють. Таблиці та рисунки нумерують окремо. Номер таблиці (графіка) складається з номера розділу (незалежно від наявності параграфів у ньому) та порядкового номера таблиці. Наприклад: Таблиця 2.3 (третя таблиця другого розділу).

При переносі частини таблиці на інший аркуш слово «Таблиця» і її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть «продовження таблиці» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження таблиці 2.5». Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки.

Якщо всі показники таблиці мають однакові одиниці виміру, їх виносять у заголовок, якщо різні – вказують у боковику. Якщо цифрові дані відсутні, то ставлять пропуск «—».

Таблицю розміщують по тексту після першого посилання на неї. Громіздкі таблиці та схеми допоміжного чи довідкового характеру слід винести у додатки, які нумерують окремо і поміщають після списку літератури.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу. Взірці оформлення ілюстрацій (графіки, рисунки, діаграми) наведено у додатках Г, Д.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад, Рис. 1.1 (перший рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо у роботі подано ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Посилання на таблиці та ілюстрації не варто оформляти як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається матеріал, пов'язаний з таблицею чи ілюстрацією, на якому необхідно зосередити увагу

читача, розміщують посилання у вигляді виразу у круглих дужках «(табл. 3.2)» або зворот типу: «... як це видно з рис. 2.4». Кожен рисунок розміщується по тексту після першого посилання на нього або на наступній сторінці, якщо рисунок завеликий.

Формули, на які є посилання в тексті, нумеруються в межах розділу арабськими цифрами. Номер формули складається з номера питання та порядкового номера формули, розмежованих крапкою. Номер формули слід взяти у дужки і розмістити на правому полі на рівні нижнього ряду формули, до якої він належить. Допускається наскрізна нумерація формул по всій роботі.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів подають безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка, а перший рядок починають зі слова «де» без двокрапки.

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання у наступному тексті. Формули у курсовій роботі (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (2.3) (третья формула другого розділу).

5. ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ДЛЯ ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Кожний захист курсової роботи студента може бути представлений на практичному занятті у вигляді виступу-презентації.

Виступ-презентація є обов'язковим видом навчальної роботи студента, який готується у позааудиторний час і має на меті розвинути навички представлення (презентації) своїх досліджень. Виступ-презентація курсової роботи, якщо інше не обумовлюється додатково, може проходити за загальною схемою.

Загальні вимоги та схема проведення виступу-презентації:

1. Тривалість виступу – до 7 хвилин.
2. Певний час (3-5 хвилин) по закінченні презентації відводиться на запитання слухачів і відповіді на них виступаючого. Важливо, щоб цей процес не перетворився на довготривалі дебати.
3. Результати підсумовуються викладачем, оголошуються на занятті з відповідними коментарями, в яких зазначаються сильні та слабкі сторони кожної презентації.

Критерії та шкала оцінювання презентації*

№ з/п	Критерій	Кількість балів
1.	Відповідність завданню та глибина розкриття теми	10
2.	Презентабельність, темп, якість подання матеріалу	10
3.	Логічність, чіткість, зрозумілість, цілісність	5
4.	Аргументованість	5
5.	Відповіді на запитання	10

* Перелік та оцінювання критеріїв можна варіювати.

6. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Внутрішня та зовнішня політика Сполучених Штатів Америки.
2. Зовнішньоекономічна стратегія Сполучених Штатів Америки.
3. Особливості структури економіки Канади.
4. Внутрішня та зовнішня політика Канади.
5. Економічна система Європейського Союзу.
6. Особливості структури економіки Європейського Союзу.
7. Внутрішня та зовнішня політика Європейського Союзу.
8. Зовнішньоекономічна стратегія Європейського Союзу.

9. Економічна модель Японії.
10. Особливості структури економіки Японії.
11. Внутрішня та зовнішня політика Японії.
12. Зовнішньоекономічна стратегія Японії.
13. Структурні особливості економік Нових індустріальних країн.
14. Зовнішньоекономічна політика Нових індустріальних країн.
15. Основні напрями зовнішньоекономічної діяльності Нових індустріальних країн.
16. Особливості розвитку країн Центральної та Східної Європи.
17. Економічна криза країн Центральної та Східної Європи в першій половині 90-х років: причини виникнення та шляхи подолання.
18. Сучасні інтеграційні процеси у країнах Центральної та Східної Європи.
19. Сучасна модель розвитку економіки Російської Федерації.
20. Структурні особливості економіки Російської Федерації.
21. Внутрішня та зовнішня політика Російської Федерації.
22. Зовнішньоекономічна стратегія Російської Федерації.
23. Особливості сучасного стану економік країн, що розвиваються.
24. Фактори та особливості економічного розвитку країн Центральної Азії.
25. Галузеві особливості економіки країн Центральної Азії.
26. Вплив етнокультурних особливостей на економічний розвиток країн Центральної Азії.
27. Модель економічного розвитку Китайської народної республіки(КНР).
28. Особливості структури економіки Китайської народної республіки(КНР).
29. Внутрішня та зовнішня політика Китайської народної республіки(КНР).
30. Особливості динаміки розвитку Китайської народної республіки(КНР).

31. Зовнішньоекономічна стратегія Китайської народної республіки(КНР).
32. Економіка країн Близького та Середнього Сходу: регіональний та структурний аспект.
33. Наслідки демократичних революцій для розвитку економіки країн Близького Сходу.
34. Особливості економічного розвитку країн ОПЕК.
35. Сучасна модель економічного розвитку України.
36. Структурні особливості сучасної економіки України.
37. Сучасна внутрішня та зовнішня політика України.
38. Сучасна зовнішньоекономічна стратегія України.
39. Перспективи розвитку України в сучасному глобальному економічному просторі.
40. Стан та перспективи розвитку економіки країн Латинської Америки.
41. Особливості інтеграційних процесів у країнах Північної та Південної Америки.
42. Економіка країн Тихоокеанського регіону.
43. Проблеми та перспективи розвитку найбільш розвинутих країн світу.
44. Фактори економічного розвитку країн Центральної Африки.
45. Сучасний стан та особливості інтеграційних процесів на Африканському континенті.
46. Структура економіки країн Західної Азії.
47. Фактори та особливості економічного розвитку країн СНД.
48. Моделі економічного розвитку Нових індустріальних країн.
49. Економіка США у посткризовий період.
50. Економічні моделі країн колишнього соціалістичного табору.
51. Економічний розвиток (країни за вибором).
52. Економічна система (країни за вибором).
53. Особливості економічного розвитку нових індустріальних країн.
54. Особливості економічного розвитку (країни за вибором).

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Курсова робота – одна з форм самостійної роботи студента, метою якої є поглиблене дослідження конкретних наукових напрямів, тем, що є складовими дисципліни, в межах якої виконується робота. Кінцевим етапом виконання курсової роботи є її захист.

Курсова робота з навчальної дисципліни підлягає окремому оцінюванню.

Оцінюється курсова робота членами комісії після її захисту студентом у балах за національною шкалою, 100-бальною шкалою і шкалою ЄКТС. При оцінюванні враховується низка складових, зокрема:

- формулювання об'єкту і предмету дослідження;
- відповідність структурних розділів і параграфів визначеній тематиці та вимогам до даного типу робіт;
- відповідність вимогам щодо оформлення робіт;
- наявність посилань;
- дотримання граматичних і стилістичних правил;

Результати виконання курсової роботи оцінюються за наступною схемою:

Оформлення роботи	Зміст роботи	Вчасна здача	Захист роботи	Сума
20	30	10	40	100

Кожний блок оцінюється окремо і сумується для виведення підсумкової оцінки. Критерії оцінювання кожного окремого блоку визначаються у даних методичних рекомендаціях.

Шкала оцінювання курсової роботи
(100-бальна та національна)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для екзамену
90–100	відмінно
82–89	добре
74–81	
64–73	задовільно
60–63	
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Валіулліна З. В. Економіка та інформаційна безпека зарубіжних країн : навч. посібник. Рівне : Волинські обереги, 2017. 276 с.
2. Економіка зарубіжних країн : навчальний посібник / За ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, К. І. Ржепіжевського. К.: ЦУЛ, 2003. 352 с.
3. Погорлецкий А. И. Экономика зарубежных стран : учебник. СПб.: Изд. Михайлова В.А., 2000. 492 с.
4. Чужиков В. І. Економіка зарубіжних країн : навч. посіб. / В. І. Чужиков. К. : КНЕУ, 2005. 308 с.

Додаткова:

1. Зовнішньоекономічна діяльність / За ред. Ю. Г. Козака і В. М. Новацького. Одеса: Астропринт, 2001. 198 с.
2. Міжнародні організації / За ред. Ю. Г. Козака і В. В. Ковалевського. Одеса: Астропринт, 2001. 288 с.
3. Мазурок П.П., Одягайло Б.М., Кулішов В.В., Сазонець О. М. Глобальна економіка : навч. посіб. Львів: «Магнолія 2006», 2011. 208 с.
4. Михайлова Л. І., Турчіна С. Г., Данько Ю. І Міжнародний бізнес : навчальний посібник. Суми, 2009. 268 с.
5. Світова економіка : підручник / За ред. С. В. Головки. К. : Либідь, 2007. 638 с.
6. Дахно І. І. Світова економіка : навч. посіб. К. : ЦНЛ, 2006. 264 с.
7. Валіулліна, З. В. Методичні вказівки до практичних занять і виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Економіка зарубіжних країн» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» денної форми навчання. Рівне : НУВГП, 2019. 40 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/14303/>

Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
2. Законодавство України. URL: <http://www.rada.kiev.ua/>

3. Державний комітет статистики України. URL:
<http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Міністерство закордонних справ України. URL:
<http://mfa.gov.ua/ua>
5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони. URL: <http://comeuroint.rada.gov.ua /comevrouint/doccatalog/document?id=56219>
6. Евразийское экономическое сообщество (ЕврАзЭС). URL:
<http://www.evrases.com/customunion/about>
7. Исполнительный комитет СНГ. URL: <http://www.cis.minsk.by/>
8. Организация Объединенных Наций (ООН). URL:
<http://www.un.org/ru/>
9. Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC). URL:
<http://www.apec.org/>
10. Association of Southeast Asian Nations (ASEAN). URL:
<http://www.asean.org/>
11. Bank for International Settlements (BIS). URL:
<http://www.bis.org/>
12. Economic Co-operation and Development (OECD). URL:
<http://www.oecd.org/>
13. European Central Bank (ECB). URL:
<https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>
14. Financial Stability Board. URL:
<http://www.financialstabilityboard.org>
15. Food and Agriculture Organization (FAO). URL:
<http://www.fao.org/home/en/>
16. International Atomic Energy Agency (IAEA). URL:
<http://www.iaea.org/>
17. International Finance Corporation (IFC). URL:
http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/corp_ext_content/ifc_external_corporate_site/home
18. International Fund for Agricultural Development (IFAD). URL:
<http://www.ifad.org/>
19. International Labour Organization (ILO). URL:
<http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>
20. International Monetary Fund - IMF DataMapper. URL:
<http://www.imf.org/external/datamapper/index.php>
21. Mercosur. URL: <http://www.mercosur.int/>

22. North American Free Trade Agreement (NAFTA). URL: <http://www.naftanow.org/>
23. Organization of Black Sea Economic Cooperation (BSEC). URL: <http://www.bsec-organization.org/Pages/homepage.aspx>
24. Organization of the Petroleum Exporting Countries (OPEC). URL: http://www.opec.org/opec_web/en/
25. The United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). URL: <http://unctad.org/en/Pages/Home.aspx>
26. United Nations. URL: <http://www.un.org/en>
27. United Nations Industrial Development Organization (UNIDO). URL: <http://www.unido.org/>
28. World Bank Group – Data & Research. URL: <http://econ.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/0,,menuPK:476823~pagePK:64165236~piPK:64165141~theSitePK:469372,00.html>
29. World Customs Organization (WCO). URL: <http://www.wcoomd.org/en.aspx>
30. World Trade Organization. URL: <http://www.wto.org/>

9. ДОДАТКИ

Додаток А Взірець оформлення плану

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ (країни за вибором).....

1.1. Економіко-географічні відомості про досліджувану країну.....

1.2. Історичний аналіз становлення економічної моделі (країни за вибором).....

1.3. Особливості та основні напрямки державного регулювання економіки (країни за вибором).....

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ (країни за вибором) У СИСТЕМІ СВИТОГОСПОДАРСЬКИХ ЗВ'ЯЗКІВ.....

2.1. Аналіз та систематизація структурних елементів національної конкурентоспроможності країни дослідження .....

2.2. Аналіз товарної та географічної структури зовнішньої торгівлі (країни за вибором).....

2.3. Дослідження історичних та сучасних особливостей участі (країни за вибором) у регіональній економічній інтеграції .....

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ КУРСУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО (КРАЇНИ ЗА ВИБОРОМ)..

3.1. Оцінка ефективності сучасної моделі соціально-економічного розвитку (країни за вибором) .....

3.2. Оптимізаційні заходи щодо підвищення ефективності досліджуваної моделі.....

ВИСНОВКИ.....

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ .....

ДОДАТКИ .....

Додаток Б
Взірець оформлення титульного аркушу

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

Кафедра міжнародних економічних відносин

КУРСОВА РОБОТА

з навчальної дисципліни *«Економіка зарубіжних країн»*

Тема: _____

ВИКОНАВ:

студент _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

курс _____, *спеціальність* _____

група _____

особистий підпис студента _____

КЕРІВНИК:

к.е.н. Лось З.В.

РЕЄСТРАЦІЯ РОБОТИ

номер _____ дата _____

Рівне – 20__

Додаток В
Взірець оформлення таблиць

Таблиця 3.4

Розподіл підприємств з технологічними інноваціями за
напрямами інноваційної діяльності

(% до загальної кількості підприємств з технологічними інноваціями)

Показник	Досліджувані області						Усього по Україні за 2015-2018 рр.	Усього по Україні за 2015-2018 рр.
	Волинська	Житомирська	Івано-Франківська	Рівненська	Тернопільська	Хмельницька		
1	2	3	4	5	6	7	8	
Внутрішні НДР	13,7	1,4	20,0	24,6	52,7	1,3	21,6	27,3
Зовнішні НДР	2,9	1,4	5,8	22,8	3,5	2,6	10,6	14,6
Придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	82,7	69,7	84,0	85,3	58,6	66,9	74,7	79,2
Придбання зовнішніх знань	11,1	1,4	7,3	12,0	14,4	2,2	11,5	19,8
Навчальна підготовка для інноваційної діяльності	21,1	18,7	24,4	24,5	26,6	16,6	27,5	34,5
Ринкове запровадження інновацій	18,8	11,5	38,4	23,1	14,0	6,0	22,4	23,9
Проект	13,5	2,9	11,3	13,2	24,6	10,5	19,1	19,0
Інше	16,4	31,7	40,2	13,3	27,5	32,7	32,0	26,5

Примітка. Таблицю склав автор за [102, с. 261; 104, с. 269]

Додаток Г Взорець оформлення графіка, діаграми

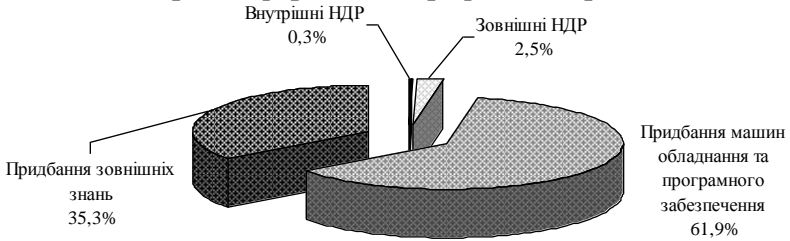

Рис. 2.1 Розподіл обсягу витрат підприємствами України з технологічними інноваціями [102, с. 264]

Додаток Д Взорець оформлення рисунків

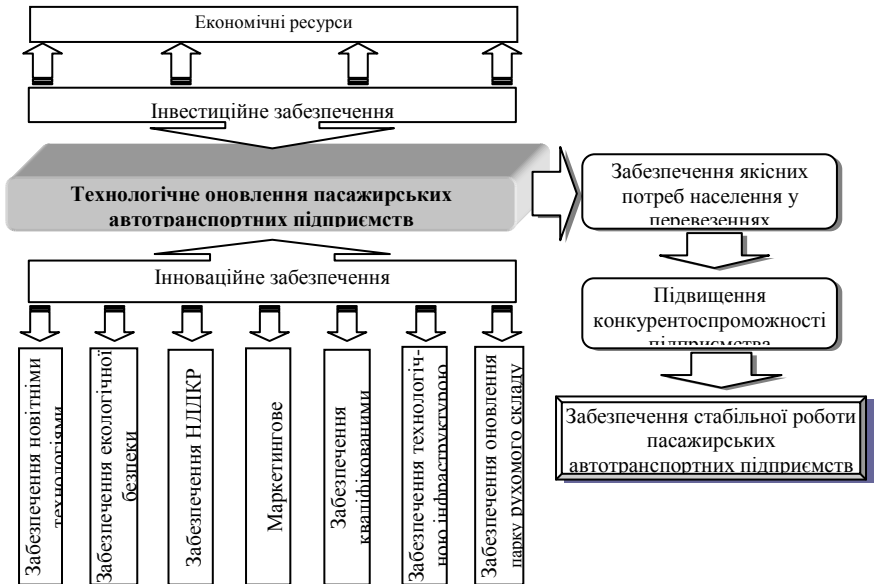

Рис. 1.1 Пріоритетні напрямки забезпечення технологічного оновлення ПАТП